

ການກວດກາຕິດຕາມຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ຢູ່ໃນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ, ສປປ ລາວ

ວຽກງານກວດກາຕິດຕາມ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ ເປັນວຽກສູນກາງ ໃນການປະຕິບັດງານການ ຄຸ້ມຄອງ ປ່າສະຫງວນ ທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ຕ້ອງເຮັດວຽກນີ້ຄວບຄູ່ໄປພ້ອມໆກັບ ວຽກງານຄຸ້ມຄອງອື່ນໆ. ວຽກງານກວດກາຕິດຕາມ ໄດ້ຖືກອອກແບບມາເພື່ອເຮັດໜ້າທີ່ຄື: (1) ສະໜອງຂໍ້ມູນໃຫ້ຄະນະຜູ້ບໍລິຫານປ່າສະຫງວນ ໃຫ້ໄດ້ຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນຫຼ້າສຸດ (ຂໍ້ມູນໃໝ່ໆ) ກ່ຽວກັບໄພຂົ່ມຂູ່ຕ່າງໆ ທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຢູ່ໃນເຂດພື້ນທີ່ປ່າສະຫງວນ ແລະ (2) ສະໜອງຂໍ້ມູນ ໃນໄລຍະຍາວ ໃຫ້ຮູ້ເຖິງແນວໂນ້ມ ຫຼືວ່າ ທ່າອ່ຽງຂອງ ປະຊາກອນສັດປ່າ ແລະ ສະພາບການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້. ນອກຈາກນີ້ ການກວດກາຕິດຕາມ ຍັງມີຄວາມສໍາຄັນຫຼາຍ ໃນການກຳນົດ ປະສິດທິພາບຂອງແຕ່ລະໜ້າວຽກ (ແຕ່ລະອົງປະກອບ) ທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເພື່ອປົກປັກຮັກສາຊີວະນາໆພັນ ແລະ ປ່າໄມ້.

ອົງການອະນຸລັກສັດປ່າ (WCS) ໄດ້ສະໜັບສະໜູນການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ, ແຂວງຫົວພັນ, ສປປລາວ ເລີ່ມຕັ້ງແຕ່ປີ 2003 ເປັນຕົ້ນມາ ແລະ ໄດ້ຊ່ວຍຊຸດທະນາວຽກ ການກວດກາຕິດຕາມ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ຕະຫຼອດໄລຍະເວລາທີ່ຜ່ານມາ ວຽກກວດກາຕິດຕາມກໍ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແລະ ປັບປຸງໃຫ້ເຂົ້າກັບເຕັກໂນໂລຢີ ແລະ ເຕັກນິກຕ່າງໆ ໃຫ້ດີຂຶ້ນ ພ້ອມທັງການ ປັບປຸງປ່ຽນແປງບັນດາຈຸດປະສົງຂອງການຄຸ້ມຄອງ.

ບົດສະຫຼຸບຫຍໍ້ນີ້ ໄດ້ອະທິບາຍເຖິງຮູບແບບການກວດກາຕິດຕາມຂອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ ແລະ ອົງການອະນຸລັກສັດປ່າ ໂດຍຜ່ານຕົວຢ່າງ ເຊັ່ນ: ອະທິບາຍຂໍ້ຕົກລະ ຂໍ້ເສຍ ຂອງແຕ່ວິທີການທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ປະສິບການຫຼື ຜົນສໍາ ເລັດເຫຼົ່ານີ້ ສາມາດນໍາໄປຖອດຖອນບົດຮຽນ ຫຼື ນໍາໄປໝູນໃຊ້ຢູ່ປ່າສະຫງວນແຫ່ງອື່ນໆ ທັງຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ.

ໃນບົດສະຫຼຸບນີ້ປະກອບມີ :

1. ການນໍາສະເໜີ ກ່ຽວກັບ ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ.
2. ການກວດກາຕິດຕາມຊີວະນາໆພັນ.
 - 2.1 ຄວາມສໍາຄັນຂອງການກວດກາຕິດຕາມຊີວະນາໆພັນ ແລະ ໄພຂົ່ມຂູ່.
 - 2.2 ວິທີການກວດກາຕິດຕາມຊີວະນາໆພັນ.
 - 2.3 ບັນດາເຕັກນິກທີ່ສໍາຄັນໃນການກວດກາຕິດຕາມຊີວະນາໆພັນ.
3. ການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ ແລະ ການຕິດຕາມ ການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ.
 - 3.1 ການວິເຄາະ ກ່ຽວກັບ ການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ ປະຈໍາເດືອນ.
 - 3.2 ການກວດກາຕິດຕາມ ການຈຸດປ່າ
 - 3.3 ການວິເຄາະ ການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້
4. ສະຫຼຸບ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້.

1. ການນໍາສະເໜີປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນໍ້າແອດ-ພູເລີຍ

ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດນໍ້າແອດ-ພູເລີຍຕັ້ງຢູ່ພາກຕາເວັນອອກສ່ຽງເໜືອຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ເປັນປ່າສະຫງວນທີ່ໃຫຍ່ອັນດັບທີ 1 ຂອງປະເທດລາວ ເຊິ່ງມີເນື້ອທີ່ທັງໝົດ (410,720 ຮຕ) ໂດຍ ກວມເອົາ 9 ເມືອງໃນ 3 ແຂວງຄື: ຫົວພັນ, ຊຽງຂວາງ ແລະ ຫຼວງພະບາງ. ເນື້ອທີ່ປ່າສະ ຫງວນ ສ່ວນໃຫຍ່ຈະເປັນລັກສະນະພູເຂົາສູງຊັນມີຄວາມສູງຕັ້ງແຕ່ 336-2257 ແມັດ. ປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ນໍ້າແອດ-ພູເລີຍ ມີຄວາມໂດດເດັ່ນ ທາງດ້ານຊີວະວິທະຍາ ຂອງສັດປ່າທີ່ອຸດົມສົມບູນ ໄປດ້ວຍສາຍພັນທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ເຊິ່ງປະກອບມີສັດປ່າ ທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນຫຼາຍຊະນິດເຊັ່ນ: ເສືອໂຄ່ງ, ເສືອດາວ, ເສືອລາຍເມກ, ເສືອໄຟ, ໝາໄນ, ທະນີແກ້ມຂາວຖິ່ນເໜືອ, ຄ່າງແວ່ນຖິ່ນເໜືອ, ເໝືອຍ, ໝີຄວາຍ, ເຫງັນຫາງຂໍ້, ນາກນໍ້າ, ນົກກົກຄໍາ, ເຫງັນຊະນິດຕ່າງໆ, ລິ້ນ ແລະ ສັດຕະກູນລິ້ງ. ລວມທັງໝົດມີສັດກິນຊີ້ນ 19 ຊະນິດໃນນັ້ນລວມມີ 6 ຊະນິດເປັນສັດຕະກູນແມວປ່າ, ປະມານ 50 ຊະນິດຂອງສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມ ແລະ ນົກ 299 ຊະນິດ.

ຈຳນວນທັງໝົດ 98 ບ້ານມີປະຊາກອນປະມານ 30,000 ຄົນ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນ ແລະ ອ້ອມຂ້າງປ່າສະຫງວນ ເຊິ່ງນອນຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ຂອງ ຫຼາຍເມືອງ, ບາງເມືອງເປັນເມືອງທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດຂອງປະເທດ. ມີປະຫວັດອັນຍາວນານກ່ຽວກັບການຕັ້ງຖິ່ນຖານຂອງມະນຸ ດຢູ່ ໃນ ແລະ ອ້ອມຂ້າງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດນໍ້າແອດ-ພູເລີຍ ເຊິ່ງປະຊາຊົນເຫຼົ່ານີ້ມີວິຖີການດຳລົງຊີວິດທີ່ອາໄສທຳມະຊາດເປັນ ຫຼັກ. ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີຄວາມສຶມຄຸນລະຫວ່າງການອະນຸລັກ ແລະ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແບບຖືກຕ້ອງ ທີ່ຕອບສະໜອງ ຄວາມຈຳເປັນພື້ນຖານສຳລັບຊຸມຊົນໂດຍເນັ້ນໃສ່ການເຮັດໃຫ້ຊຸມຊົນ ແລະ ປ່າໄມ້ທຳມະຊາດ ອາໄສຢູ່ນຳກັນຢ່າງມີຄວາມສຸກ, ສະນັ້ນ ຈິ່ງໄດ້ມີການຈັດແບ່ງອອກເປັນ 2 ເຂດພື້ນຖານຄື: ເຂດຫວງຫ້າມເດັດຂາດ (ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ເຮັດກິດຈະກຳໃດໆ ຖ້າບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ) ແລະ ເຂດຄຸ້ມຄອງນຳໃຊ້ (ເຂດທີ່ປະຊາຊົນສາມາດເຮັດກະເສດ ແລະ ເຮັດກິດຈະກຳຕ່າງໆໄດ້).

ອົງການອະນຸລັກສັດປ່າໄດ້ເຂົ້າມາຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານເຕັກນິກວິຊາການໃຫ້ແກ່ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດນໍ້າແອດ-ພູເລີຍ ແລະ ໄດ້ບໍລິຫານຄຸ້ມ ຄອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງນີ້ຮ່ວມກັນເລີ່ມແຕ່ປີ 2003 ເຖິງປະຈຸບັນ. ຕະຫຼອດໄລຍະທີ່ຜ່ານມາອົງການອະນຸລັກສັດປ່າແລະປ່າສະຫງວນແຫ່ງ ຊາດນໍ້າແອດ-ພູເລີຍ ໄດ້ຮັບປະສົບການອັນລ້ຳຄ່າຫຼາຍຢ່າງກ່ຽວກັບການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງວຽກງານດ້ານຕ່າງໆຄື: ການບັງຄັບໃຊ້ກົດ ໝາຍ, ການຜັດທະນາ ແລະ ສົ່ງເສີມການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກ, ໂຄສະນາຊຸມຊົນ, ສຳຫຼວດສັດປ່າ, ປ່າໄມ້ ແລະ ປະເມີນໄຜຂົ່ມຂູ່.

2. ການກວດກາຕິດຕາມ ຊີວະນາໆພັນ.

2.1. ຄວາມສໍາຄັນຂອງການກວດກາຕິດຕາມ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ໄພຂົ່ມຂູ່

ວຽກການກວດກາຕິດຕາມຊີວະນາໆພັນ ແມ່ນອົງປະກອບທີ່ເປັນສູນກາງຂອງການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນທີ່ມີປະສິດທິພາບ. ການກວດກາຕິດຕາມຕ້ອງໄດ້ຮັບການປະສານງານ ແລະ ສະໜັບສະໜູນວຽກການຄຸ້ມຄອງອື່ນໆຂອງປ່າສະຫງວນ ແລະ ຂໍ້ມູນ, ຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ຮັບນັ້ນຈະຖືກ ເອົາໄປນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການປະຕິບັດວຽກງານປະຈຳວັນ ແລະ ການວາງແຜນໃນທາງຍຸດທະສາດຍົກຕົວຢ່າງ: ການກວດກາຕິດຕາມຊີວະນາໆພັນ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນຫຼາຍສໍາລັບ (1) ການຄາດການລ່ວງໜ້າກ່ຽວກັບການຫຼຸດລົງຂອງຊະນິດພັນສັດປ່າ ແລະ ການສູນພັນ ຕ່າງໆທີ່ກໍາລັງຈະເກີດຂຶ້ນ, (2) ການສ້າງແຜນການຄຸ້ມຄອງ (3) ເພື່ອປະເມີນປະສິດທິພາບຂອງການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ຖືກອອກແບບຂຶ້ນເພື່ອ ອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ແລະ (4) ເພື່ອຮວບຮວມຂໍ້ມູນທີ່ຈໍາເປັນເຂົ້າໃນການສ້າງຕົວຊີ້ວັດທີ່ສະແດງເຖິງສະຖານະພາບຂອງຊີວະນາໆພັນ.

ເນື່ອງຈາກການອະນຸລັກສັດປ່າ ເປັນຈຸດປະສົງຕົ້ນຕໍທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້, ສະນັ້ນຈິ່ງມີຄວາມຈໍາເປັນຫຼາຍ ທີ່ຈະຕ້ອງມີການສໍາຫຼວດ, ມີການກວດກາຕິດຕາມການປ່ຽນແປງສະຖານະພາບຂອງປະຊາກອນສັດປ່າຢູ່ຕະຫຼອດເວລາ. ແນວໃດກໍຕາມ, ການວັດແທກການ ປ່ຽນແປງທາງຊີວະນິເວດໃນປະຊາກອນສັດປ່າມັກເປັນຄວາມພະຍາຍາມໄລຍະຍາວ. ສັນນິຖານວ່າໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ສະເພາະເຈາະຈົງເຊັ່ນ ບັນຫາການລ່າສັດເປັນສາຍເຫດຫຼັກທີ່ເຮັດໃຫ້ສັດປ່າຫຼຸດລົງ ແລະ ກົດຈະກຳການແຊກແຊງຖືກອອກແບບມາເພື່ອລົດໄພຂົ່ມຂູ່ເຫຼົ່ານີ້ ການກວດກາຕິດຕາມໄພຂົ່ມຂູ່ເຮັດໃຫ້ສາມາດວັດແທກຄວາມຄືບໜ້າຂອງການອະນຸລັກໄດ້ໃນໄລຍະສັ້ນ ເຖິງ ໄລຍະກາງ, ດັ່ງນັ້ນ ການກວດກາຕິດຕາມຄວນເຮັດໃນຫຼາຍລະດັບ ສໍາລັບທັງໄພຂົ່ມຂູ່ ແລະ ປະຊາກອນສັດປ່າ.

2.2. ວິທີການກວດກາຕິດຕາມຊີວະນາໆພັນ ຢູ່ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ

ວິທີການກວດກາຕິດຕາມຊີວະນາໆພັນເພິ່ນຈະເນັ້ນໃສ່ການຕິດຕາມຊະນິດສັດທີ່ສໍາຄັນທີ່ສຸດປະຈຳພື້ນທີ່, ຍົກຕົວຢ່າງ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດນ້ຳແອດ-ພູເລີຍເພິ່ນໄດ້ຄັດເລືອກເອົາເສືອໂຄ່ງເປັນຕົວແທນສັດອື່ນໆສໍາລັບການກວດກາຕິດຕາມຊີວະນາໆພັນ ເພາະວ່າເສືອໂຄ່ງ ເປັນຕົວຊີ້ວັດທີ່ບົ່ງບອກເຖິງຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງຊະນິດພັນທັງໝົດ. ການທີ່ຍັງມີເສືອໂຄ່ງເຫຼືອຢູ່ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນຫຼາຍສໍາລັບປະເທດລາວເຮົາເຊິ່ງເປັນທີ່ເຊື່ອກັນວ່ານ້ຳແອດ-ພູເລີຍເປັນບ່ອນຢູ່ອາໄສແຫ່ງສຸດທ້າຍຂອງເສືອໂຄ່ງທີ່ສາມາດຂະຫຍາຍພັນໄດ້ຕາມທໍາມະຊາດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ. ອີກອັນໜຶ່ງ ກໍ່ເພາະວ່າ ເສືອໂຄ່ງຕ້ອງການພື້ນທີ່ປ່າທີ່ ກ້ວາງເປັນບ່ອນຢູ່ອາໄສ ແລະ ພວກມັນເປັນສັດທີ່ກິນຊີ້ນໃນລະດັບຕົ້ນໆຂອງລະບົບນິເວດວິທະຍາ, ການປົກປັກຮັກສາພວກມັນກໍ່ເໝືອນການປົກປັກຮັກສາຊະນິດ ພັນສັດປ່າອື່ນໆອີກດ້ວຍ. ແນວໃດກໍຕາມ, ເພາະວ່າເສືອໂຄ່ງໄດ້ຖືກລ່າຢ່າງໜັກໜ່ວງຢູ່ໃນອະດີດ, ຈິ່ງເຮັດໃຫ້ປະຊາກອນຂອງພວກມັນ ໄດ້ຫຼຸດລົງຢ່າງແຮງ. ການພົບເຫັນເສືອໂຄ່ງດ້ວຍຮູບພາບຈາກກ້ອງດັກຖ່າຍ, ຮອຍຕີນ, ຂີ້ເສືອໂຄ່ງ ແລະ ອື່ນໆໃນຈຳນວນທີ່ຫຼຸດລົງຢ່າງ ແຮງເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຕິດຕາມການປ່ຽນແປງ ແລະ ຮູ້ໄດ້ກ່ຽວກັບຈຳນວນປະຊາກອນທີ່ແນ່ນອນຂອງພວກມັນ. ເພາະສະນັ້ນ ການກວດກາຕິດຕາມ ຢູ່ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ ຈິ່ງປ່ຽນໄປເປັນການເນັ້ນໃສ່ສັດກິນຊີ້ນຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ປານກາງເຊັ່ນວ່າ: ເສືອລາຍເມກ, ເສືອໄຟ, ໜາໄນ ຕະຫຼອດຮອດປະເພດສັດປ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນສັດກິນຊີ້ນຄື: ເໝືອຍ ແລະ ທະນີແກ້ມຂາວ. ຊະນິດພັນເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາເປັນຕົວຊີ້ວັດໃນການວັດແທກຄວາມສໍາເລັດຂອງການອະນຸລັກ ຢູ່ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ. ຢູ່ໃນປະຈຸບັນ ແລະ ອະນາຄົດພວກເຮົາຍັງຈະສືບຕໍ່ສໍາຫຼວດຊະນິດພັນເຫຼົ່ານີ້ດ້ວຍການຕິດຕັ້ງກ້ອງດັກຖ່າຍສັດປ່າແບບດອນຕາກາໂລ ແລະ ການສໍາຫຼວດທະນິຕາມຈຸດຕ່າງໆຢູ່ບ່ອນທີ່ມີທະນີຮ້ອງ.

ເສືອລາຍເມກ (*Neofelis nebulosa*)

ທະນີແກ້ມຂາວພາກເໜືອ (*Nomascus leucogenys*)

ໜາໄນ (*Cuon alpinus*)

ເໝືອຍ (*Ursus mayalanas*)

2.3. ບັນດາເຕັກນິກທີ່ສໍາຄັນ ໃນການກວດກາຕິດຕາມ ຊີວະນາໆພັນ.

ມີການໃຊ້ເຕັກນິກ ການກວດກາຕິດຕາມຫຼາຍຮູບແບບໃນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ ທັງນີ້ກໍ່ ເພື່ອຮອງຮັບສິ່ງ ທຳທາຍ ຫຼືວ່າ ຂໍ້ຈຳກັດໃນເລື່ອງຄວາມແຕກຕ່າງກັນທາງດ້ານຊະນິດພັນເປົ້າໝາຍ, ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ, ຜູ້ມີປະເທດ, ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ທີ່ມີຢູ່ລວມທັງ ແຫຼ່ງທຶນ ແລະ ເວລາ. ວິທີການຫຼັກໆ ທີ່ໃຊ້ໃນປະຈຸບັນ ແລະ ຜ່ານມາລວມມີ ການຕັ້ງກ້ອງດັກຖ່າຍ, ການສຳຫຼວດການ ຄອບຄອງພື້ນທີ່ຂອງສັດປ່າ, ການເກັບຂໍ້ມູນຈາກຜະນຶກງານລາດຕາເວນ ຜ່ານລະບົບຖານຂໍ້ມູນສະມາດ (SMART). ນອກຈາກວິທີ ການກວດກາຕິດຕາມ ເຫຼົ່ານີ້ແລ້ວ ຍັງໄດ້ໃຊ້ເຕັກນິກອື່ນໆ ເຊັ່ນວ່າ: ໃຊ້ແບບຟອມສອບຖາມຊາວບ້ານໃນທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວກັບ ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາ ໄສ ແລະ ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງຊະນິດສັດ, ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ ເພື່ອກວດສອບຊະນິດພັນຜ່ານການວິໄຈດີເອັນເອ (DNA) ແລະ ເຫຍື້ອ ທີ່ສັດກິນ (ໂດຍຜ່ານການວິໄຈມູນສັດ). ການສຳຫຼວດຝັງສຽງທະນິຕາມຈຸດຕ່າງໆ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຈາກການຕັ້ງກ້ອງດັກຖ່າຍ ຂອງ ການທ່ອງທ່ຽວ.

ການສຳຫຼວດດ້ວຍກ້ອງດັກຖ່າຍ.

ການຕິດຕັ້ງກ້ອງດັກຖ່າຍສັດ ແມ່ນໃຊ້ກ້ອງດັກຖ່າຍລະບົບເຊັ່ນເຊີທີ່ມີຄວາມຮູ້ສຶກຕໍ່ການເໝາະສົມທີ່ຕັ້ງໄວ້ ໃນພື້ນທີ່ຍຸດທະສາດ ພາຍໃນດອນຕາກາໂລໃຫຍ່ເຊິ່ງຖືກກຳນົດໃຫ້ເປັນພື້ນທີ່ສຳລັບເປັນບ່ອນກາງກ້ອງໃນໄລຍະຍາວແລະ ເປັນພື້ນທີ່ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນດ້ານ ຊີວະນາໆພັນ. ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການຕັ້ງກ້ອງ ດັກຖ່າຍສາມາດໃຊ້ເພື່ອປະເມີນເຖິງຄວາມໜາແໜ້ນ, ຄວາມອຸດົມສົມບູນ ແລະ ອັດຕາ ສ່ວນການໃຊ້ພື້ນທີ່ຂອງຊະນິດພັນໃດໜຶ່ງສະເພາະ. ໃນໄລຍະກວ່າ 13 ປີຜ່ານມາ ມີການອອກແບບ ແລະ ນຳໃຊ້ການສຳຫຼວດດ້ວຍກ້ອງ ດັກຖ່າຍ ຫຼາຍວິທີການທີ່ແຕກຕ່າງກັນໃນເຂດຫວງຫ້າມ, ຂຶ້ນຢູ່ກັບຈຸດປະສົງ ແລະ ຊະນິດເປົ້າໝາຍ. ນັບແຕ່ປີ 2013 ເປັນຕົ້ນມາ ການຕັ້ງກ້ອງດັກຖ່າຍ ແມ່ນໄດ້ເຮັດຊ້ຳບ່ອນເກົ່າຫຼາຍເທື່ອໃນ 4 ດອນຕາກາໂລໃຫຍ່ ທີ່ມີເນື້ອທີ່ ປະມານ 200 ຕາຕະລາງກິໂລແມັດ, ໃຊ້ກ້ອງດັກຖ່າຍ 80 ຄູ່ ຫຼື 160 ໜ່ວຍ ແລະ ປະກ້ອງໄວ້ໃນປ່າເທື່ອລະ 50 ມື້ຕໍ່ຄັ້ງຈຶ່ງກ້ອງ.

ວິທີການສຳຫຼວດ ແບບກ້ອງດັກຖ່າຍສັດ - ພາກສະຫຼຸບຫຍໍ້

ທີມງານສຳຫຼວດປະກອບມີ:

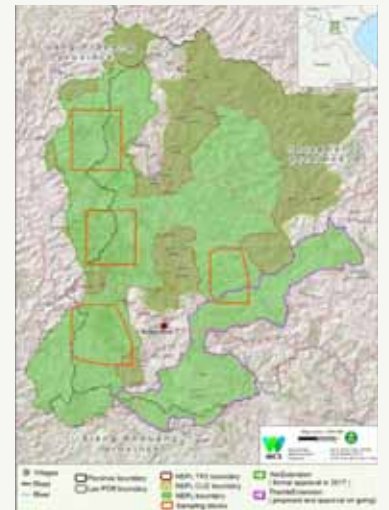
- ທີມສຳຫຼວດມີ 2 - 4 ທີມ, ແຕ່ລະທີມມີ 4 ຄົນ (ມີ 2 ຄົນໄດ້ຮັບການຝຶກຝົນ ມາເປັນຢ່າງດີແລ້ວ)
- ຄົນເປັເຄື່ອງ 3-5 ຄົນຕໍ່ທີມ.
- ໃຊ້ເວລາສຳຫຼວດ 40-60 ມື້ (10-15 ມື້ຕໍ່ທີມ ຕໍ່ 1 ຕາກາໂລ)

ຂໍ້ຄື:

- ເປັນວິທີການ ທີ່ມີມາດຕະຖານ ສູງສຸດ
- ຮູບພາບທີ່ໄດ້ຮັບ ມີຄຸນຄ່າ ທາງດ້ານການເມືອງເພີ່ມເຕີມ.
- ສາມາດບັນທຶກຂໍ້ມູນສັດໄດ້ຫຼາຍຊະນິດ.

ຂໍ້ເສຍ:

- ເໝາະສົມ ສຳລັບຊະນິດພັນສັດ ທີ່ສາມາດລະບຸໄດ້ສະເພາະໂຕ ເທົ່ານັ້ນ.
- ຕ້ອງການຂໍ້ມູນບັນທຶກພາບປະຊາກອນສັດຈຳນວນຫຼາຍຈຶ່ງສາມາດຄາດຄະເນຄວາມໜາແໜ້ນໄດ້
- ການທີ່ຈະໄດ້ພາບສັດປ່າຕ້ອງຕັ້ງກ້ອງຢູ່ຈຸດທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດ ແລະ ຕ້ອງການບຸກຄະລາກອນຜູ້ທີ່ມີປະສົບການຫຼາຍທີ່ສຸດ.
- ສ່ຽງສູນເສຍກ້ອງດັກຖ່າຍສາມາດເປັນບັນຫາ ແລະ ເພີ່ມຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ.

ການລົງສຳຫຼວດ ການຄອບຄອງພື້ນທີ່

ການສຳຫຼວດ ການຄອບຄອງພື້ນທີ່ ສາມາດໃຫ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການກະຈາຍຂອງປະຊາກອນສັດປ່າໃນພື້ນທີ່ ແລະ ຄວາມອຸດົມ ສົມບູນຂອງ ຊະນິດພັນເປົ້າໝາຍທົ່ວພື້ນທີ່ກວ້າງ. ຢູ່ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ ໄດ້ສຳຫຼວດແລ້ວປະມານ 2,600 ຕາລາງກິໂລແມັດ ເພື່ອປະເມີນ ຄວາມອຸດົມສົມ ແລະ ການກະຈາຍຢູ່ຂອງສັດຕົນກີບທີ່ເປັນເຫຍື້ອຂອງເສືອໂຄ່ງເຊິ່ງລວມມີ ກະທົງ, ກວາງ, ຝານ, ເຍືອງ ແລະ ໝູ່ປ່າ.

ຜົນຂອງການສຳຫຼວດສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ມີພື້ນທີ່ບາງບ່ອນຍັງມີສັດປ່າປະເພດສັດຕົນກີບອາໄສຢູ່ ແລະ ເປັນພື້ນທີ່ເສືອໂຄ່ງມີ ຄວາມສາມາດຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ຕາມທຳມະຊາດ ເຊິ່ງມີໂອກາດທີ່ຈະຂະຫຍາຍໄປສູ່ພື້ນທີ່ອື່ນໆ ທີ່ສູນເສຍແລ້ວ. ຜົນໄດ້ຮັບຈາກການ ສຳຫຼວດ ນີ້ໄດ້ນຳມາໃຊ້ເຂົ້າໃນການຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ເຂດຫວງຫ້າມ ໃຫ້ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 3000 ກິໂລຕາແມັດ ແລະ ຄຸ້ມຄອງພື້ນທີ່ ດັ່ງ ກ່າວດ້ວຍກົດຈະກຳບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອປົກປັກຮັກສາພື້ນທີ່ຍັງມີສັດຕົນກີບ ແລະ ເສືອໂຄ່ງອາໄສຢູ່. ສັດຕົນກີບເປັນຕົວ ຊີ້ວັດທີ່ດີສຳລັບ ໃຊ້ປະເມີນປະສິດທິພາບໃນການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ເພາະວ່າພວກມັນເປັນຕົວຊີ້ວັດຄວາມກົດດັນຂອງການລ່າສັດ.

ການອອກແບບການສຳຫຼວດ ໄດ້ແບ່ງພື້ນທີ່ອອກເປັນຫຼາຍດອນ, ດອນໜຶ່ງມີຂະໜາດ 13 ຕາລາງກິໂລຕາແມັດ ແລະ ຢູ່ໃນດອນໜຶ່ງມີ 4 ດອນຍ່ອຍ, ແຕ່ລະດອນຍ່ອຍມີຂະໜາດ 3,25 ຕາຕະລາງກິໂລແມັດ ໃນໜຶ່ງດອນຍ່ອຍມີ 9 ຈຸດ ທີ່ມີໄລຍະຫ່າງເທົ່າກັນ (ແຕ່ລະຈຸດຫ່າງກັນປະມານ 600 ແມັດ) ຢູ່ໃນ 9 ຈຸດ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຢ່າງຜ່ານ 5 ຈຸດ ເຊິ່ງລວມທັງຈຸດທີ່ ຢູ່ໃຈກາງຂອງດອນຍ່ອຍ ແລ້ວຈຶ່ງອອກໄປຕໍ່ໃສ່ດອນສຳຫຼວດໃໝ່. ການສຳຫຼວດສາມາດ ຫຼີກເວັ້ນອອກຈາກເສັ້ນທາງແລວເກັບຕົວຢ່າງທັງສອງດ້ານໄດ້ ແຕ່ ຫຼາຍສຸດບໍ່ໃຫ້ເຖິງ 100 ແມັດ ເນື່ອງຈາກສະພາບຜູ້ມີປະເທດທີ່ບໍ່ສາມາດໃຊ້ໄດ້ ຫຼື ຢ່າງໄດ້. ທີມພາກສະໜາມຕ້ອງຄົ້ນຫາຮ່ອງຮອຍ ຂອງເຫຍື້ອຢ່າງລະອຽດ ເຊັ່ນ: ຮອຍຕີນ ແລະ ຂີ້ສັດ ຕ້ອງເປັນຮ່ອງຮອຍໃໝ່ໆ (ມີອາຍຸໜ້ອຍກວ່າ 2 ອາທິດ).

ວິທີການສຳຫຼວດ ການຄອບຄອງພື້ນທີ່-ພາກສະຫຼຸບຫຍໍ້

ທີມງານສຳຫຼວດ:

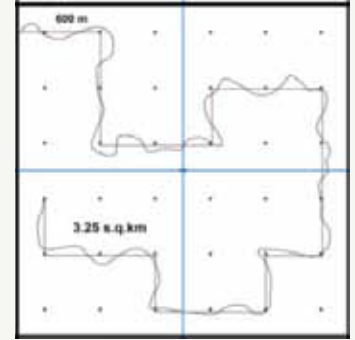
- ມີ 9 ທີມ, ແຕ່ລະທີມມີ 3 ຄົນ (2 ຄົນຕ້ອງໄດ້ຮັບການເຝິກຝົນມາເປັນຢ່າງດີແລ້ວ).
- ຄົນເປ່ເຄືອງ 5 ຄົນຕໍ່ທີມ.
- ໃຊ້ເວລາ 4 ຫາ 6 ມື້ຕໍ່ 1 ຕາກາໂລ (ຂະໜາດຕາກາໂລ 13 ຕາລາງກິໂລແມັດ).

ຂໍ້ຄື:

- ບໍ່ຫຍັງຍາກທາງດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີອຸປະກອນສະເພາະ.
- ວິເຄາະຂໍ້ມູນ ແລະ ຕີຄວາມໝາຍໄດ້ງ່າຍ.
- ຜົນໄດ້ຮັບທາງພື້ນທີ່ຊັດເຈນ.
- ສາມາດກວດກາຕິດຕາມທາງອ້າງໄດ້ຕະຫຼອດເວລາ.
- ກວມເອົາພື້ນທີ່ກວ້າງໃຫຍ່ ແລະ ໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດທາງອ້ອມ ໃນການຂັດຂວາງກິດຈະກຳທີ່ຜິດກົດໝາຍ.

ຂໍ້ເສຍ:

- ໃຊ້ເວລາ ແລະ ແຮງງານຫຼາຍ.
- ຕ້ອງການຫົວໜ້າທີມ ທີ່ຜ່ານການເຝິກຝົນມາເປັນຢ່າງດີ.
- ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງ.

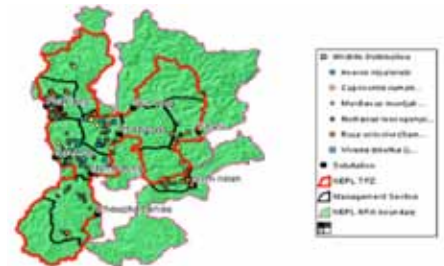
ຕາກະໂລສຳຫຼວດການຄອບຄອງພື້ນທີ່ ແລະ ຮູບແບບການເດີນສຳຫຼວດ

ຂໍ້ມູນ ສະມາດ (SMART) ຈາກພະນັກງານ ລາດຕະເວນ ແລະ ເຕັກນິກອື່ນໆ.

SMART ແມ່ນເຄື່ອງມືການຈັດການພື້ນທີ່ ແລະ ການລາຍງານ ເຊິ່ງເປັນເຄື່ອງມືຊອບແວທີ່ອອກແບບມາສະເພາະສຳລັບຜູ້ຊີ້ນຳ ວຽກດ້ານການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຂອງປ່າສະຫງວນ. ໃນເວລາລາດຕະເວນຢ່າງພາກສະໜາມທີມລາດຕະເວນຕາມປ່າ ແລະ ທີມສະເພາະກິດ ຈະມີການບັນທຶກເອົາການພົບເຫັນສັດປ່າ, ຮ່ອງຮອຍສັດປ່າ ການບກລຸກ, ການລ່ວງລະເມີດລະບຽບປ່າສະຫງວນ ແລະ ໄຟຊົ່ມຂຸດ ຕໍ່ຊີວະນາໆພັນຕ່າງໆ ໂດຍໃຊ້ແບບຟອມສະມາດ ເພື່ອລະບຸລາຍລະອຽດ ຂອງສິ່ງທີ່ພົບເຫັນ ແລະ ປະເພດຂອງການກະທຳຜິດ ຕໍ່ສັດປ່າ ແລະ ປ່າໄມ.

ພາຍຫຼັງສຳເລັດການລາດຕະເວນ ຫຼື ການກວດສອບຄວາມຖືກຕ້ອງໂດຍທີມງານຮັບຜິດຊອບແລ້ວແບບຟອມເຫຼົ່ານີ້ຟ້ອມ ດ້ວຍເສັ້ນ ແທຣກເສັ້ນຕິດຕາມຫຼັກຖານການຢ່າງລາດຕະເວນ ແລະ ຈົດພິກັດທາງພູມິສາດຈະຖືກສົ່ງໄປມອບໃຫ້ພະນັກງານ ຖານຂໍ້ມູນປະຈຳຢູ່ຫ້ອງການທຸກໆເດືອນ. ຢູ່ຫ້ອງການພະນັກງານ ທີ່ຮັບຜິດຊອບຖານຂໍ້ມູນເປັນຜູ້ປ້ອນຂໍ້ມູນ ທີ່ໄດ້ຮັບ ເຂົ້າໄວ້ໃນ ຖານຂໍ້ມູນ SMART.

ຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ຮັກສາໄວ້ໃນຖານຂໍ້ມູນສະມາດ ແລະ ສາມາດເອົາມາສ້າງເປັນບົດລາຍງານ ທີ່ປະກອບດ້ວຍ ຕາຕະລາງ, ເສັ້ນສະແດງ ແລະ ແຜນທີ່ໄດ້. ການເຮັດວຽກຂອງພະນັກງານລາດຕະເວນມັກຈະດຳການເພື່ອໃຫ້ບັນລຸຕາມຈຸດປະສົງຫຼາຍຢ່າງໂດຍຖືເອົາວຽກກວດກາຕິດຕາມຊີວະນາໆພັນ ເປັນຈຸດປະສົງສຳຮອງ, ຂໍ້ມູນທີ່ເກັບໄດ້ມານັ້ນ ສາມາດສະໜອງຂໍ້ມູນ ທີ່ເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ເຮົາຮູ້ວ່າຍັງມີສັດປ່າຢູ່ ຫຼື ວ່າ ບໍ່ມີສັດປ່າແລ້ວ ໃນພື້ນທີ່ໃດພື້ນທີ່ໜຶ່ງຂອງປ່າສະຫງວນ. ນອກຈາກນີ້ຍັງສາມາດ ສັງເກດໄດ້ເຖິງການປ່ຽນແປງຂອງປະເພດສັດປ່າ ແລະ ລະດັບຄວາມຮຸນແຮງຂອງໄຟຊົ່ມຂຸດຕ່າງໆ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຜ່ານມາ. ສິນໃຈຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມທ່ານສາມາດເຂົ້າໄປເບິ່ງໄດ້ທີ່

[HTTP://SMARTCONSERVATIONTOOLS.ORG/](http://SMARTCONSERVATIONTOOLS.ORG/).

ວິທີການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນສະມາດ ຂອງພະນັກງານ ລາດຕະເວນ

ທີມລາດຕະເວນ:

- ມີພະນັກງານປ່າສະຫງວນ 2 ຄົນ ແລະ ທະຫານ 2 ຄົນ.
- ໃຊ້ເວລາ 14 ມື້ຕໍ່ເດືອນ.
- ຄອບຄຸມພື້ນທີ່ຕາມຍຸດທະສາດຂອງການລາດຕະເວນ

ຂໍ້ຄື:

- ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່ຳ - ສາມາດເກັບກຳຂໍ້ມູນ ໄດ້ໂດຍບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີຍຸດທະສາດພິເສດ.
- ຂໍ້ມູນທີ່ເກັບໄດ້ ສາມາດບອກຕຳແໜ່ງທີ່ຖືກຕ້ອງຂອງຊະນິດພັນ.
- ຖານຂໍ້ມູນສະມາດ ສາມາດກວດສອບໄດ້ງ່າຍສຳລັບຂໍ້ມູນສັດປ່າທີ່ ພົບເຫັນໃນຊ່ວງເວລາຕ່າງກັນ - ການວິເຄາະ ແລະ ຕີຄວາມໝາຍໄດ້ງ່າຍ.

ຂໍ້ເສຍ:

- ຫຼາຍເທື່ອຂໍ້ມູນບໍ່ມີຄຸນນະພາບ (ບາງຄົນເອົາໃຈໃສ່ເກັບດີ ແຕ່ ບາງຄົນບໍ່ຕັ້ງໃຈເກັບ).
- ໃຊ້ສຳລັບການວິໄຈໃນທາງວິທະຍາສາດໄດ້ຍາກ.
- ຂຶ້ນຢູ່ກັບການເຝິກອົບຮົມ ແລະ ປະສົບການຂອງພະນັກງານລາດຕະເວນ.

3. ການຕິດຕາມການປົກຫຸ້ມປ່າໄມ້ ແລະ ຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ.

ອົງການອະນຸລັກສັດປ່າ ແລະ ໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ ໄດ້ນຳໃຊ້ເຕັກນິກ ໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ ເພື່ອ ກວດກາຕິດຕາມ ສະພາບຄວາມປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ ໃນປ່າສະຫງວນ, ຕະຫຼອດເຖິງ ການລະບຸກິດຈະກຳທີ່ນຳໄປສູ່ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ເຊັ່ນວ່າ: ການບຸກລຸກຜືນທີ່ເພື່ອທຳການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ການຈຸດປ່າ ທີ່ຜິດຕໍ່ລະບຽບກົດໝາຍ. ການຕິດຕາມໄດ້ດຳເນີນການໄປ ເພື່ອສະໜອງຂໍ້ມູນໃຫ້ຄະນະຜູ້ບໍລິຫານປ່າສະຫງວນ ໄດ້ຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນຫຼ້າສຸດ (ຂໍ້ມູນໃໝ່ໆ) ກ່ຽວກັບໄພຂົ່ມຂູ່ຈາກການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ທີ່ເປັນຜົນກະທົບຕໍ່ຄວາມອຸດົມສົມບູນ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງປ່າສະຫງວນ, ພ້ອມທັງ ໃຫ້ຄວາມຮູ້ ຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບທຳອ່ຽງໄລຍະຍາວ ແລະ ປະສິດທິພາບຂອງກິດຈະກຳ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ. ກິດຈະກຳຫຼັກມີ 3 ຢ່າງ ຄື: ການວິເຄາະການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ປະຈຳເດືອນ, ການຕິດຕາມໄຟໄໝ້ປ່າ ແລະ ການປະເມີນການປົກຫຸ້ມຄວາມໜ້າແທ້ຂອງປະເພດປ່າໄມ້ທຸກໆ 5 ປີ.

3.1. ການວິເຄາະ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ປະຈຳເດືອນ.

ການວິເຄາະການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ປະຈຳເດືອນ ທີ່ໄດ້ປະຕິບັດສຳລັບ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ ລວມມີ ການເຂົ້າເຖິງພາບຖ່າຍດາວທຽມຟຣີ, ດຳເນີນການວິເຄາະການປ່ຽນແປງເພື່ອລະບຸ ແລະ ວັດປະລິມານການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ລາຍງານຜົນ ປະຈຳເດືອນ ໃຫ້ໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ. ພາບຖ່າຍດາວທຽມແບບບໍ່ໄດ້ເສຍຄ່າ (ຟຼີ) ເຊັ່ນ: ດາວທຽມເຊັ່ນຕີໂນ ແລະ ແລນແຊັດສ໌ ມີໃຫ້ ບໍລິການໃນຮອບວຽນສິ້ນໆ ເຊິ່ງສາມາດດາວໂລດໄດ້ໃນທຸກໆ 2-4 ອາທິດ. ສຳລັບຄວາມຊັດເຈນຂອງພາບແມ່ນ 30m x 30m ເຊິ່ງສາມາດເຮັດການວິເຄາະສົມທຽບການປ່ຽນແປງໄດ້ ໂດຍບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຊື້ພາບຖ່າຍດາວທຽມທີ່ມີລາຄາແພງ. ການວິເຄາະແມ່ນ ລວມເອົາ ການປຽບທຽບ ຂອງ 2 ຮູບພາບຖ່າຍຈາກເວລາທີ່ແຕກຕ່າງກັນມາສົມທຽບກັນ (ສາມາດເຮັດການວິເຄາະໄດ້ເປັນປະຈຳຖ້າເດືອນໃດພາບຖ່າຍແຈ້ງ ແລະ ບໍ່ມີຂໍ້ຜິດປົກຄຸມ).

ການປະເມີນ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ປະຈຳເດືອນ

ວິທີການວິເຄາະ ແມ່ນການເອົາ 2 ພາບຖ່າຍມາສະແດງໃນໜ້າຈໍຄອມພິວເຕີ ແລະ ໃຊ້ເມົ້າ ເລື່ອນຂຶ້ນ ເລື່ອນລົງ ເພື່ອກຳນົດ ພື້ນທີ່ທີ່ມີການປ່ຽນແປງ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ ຈາກລະບົບຂໍ້ມູນການຄຸ້ມຄອງໄຟໄໝ້ປ່າ (FIRMS). ຜ່ານການເຝິກອົບຮົມໃຫ້ຜູ້ປະຕິບັດງານ ສາມາດເລືອກເອົາ ການປ່ຽນແປງ ອັນເນື່ອງມາຈາກ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າເຊິ່ງມັນຈະກົງກັນຂ້າມກັບການປ່ຽນແປງຕາມລະດູການ ເຊັ່ນ: ໃບໄມ້ລົ້ນ, ທົ່ງຫຍ້າໄຟໄໝ້ ຫຼື ນ້ຳຖ້ວມ. ຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ສາມາດກຳນົດຈຸດທີ່ມີຄວາມສົງໄສວ່າເປັນການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ເທິງແຜນທີ່, ເຮັດເປັນຕາກາໂລ ແລະ ລາຍງານຈຸດທີ່ມີການທຳລາຍປ່າໄມ້ ໃຫ້ຫົວໜ້າປ່າສະຫງວນຜູ້ທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນວຽກງານດັ່ງກ່າວ. ໃນທ້າຍປີ ຂອງແຕ່ລະປີ ບັນດາພາບຖ່າຍທີ່ສະແດງເຖິງການທຳລາຍປ່າໄມ້, ຈຸດທີ່ເກີດໄຟໄໝ້ປ່າ ແລະ ເອກະສານທີ່ອ້າງອີງ ຕ່າງໆ ແມ່ນຈະປະກອບເຂົ້າເພື່ອສ້າງເປັນບົດລາຍງານປະຈຳປີ.

ຂັ້ນຕອນການດຳເນີນ ການກວດກາຕິດຕາມ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າໂດຍລະບົບພາບຖ່າຍດາວທຽມມີດັ່ງນີ້:

1. ຊອກເອົາພາບຖ່າຍດາວທຽມທີ່ເໝາະສົມ (ຟຼີ)
2. ເຮັດການດັດແກ້ພາບຖ່າຍດາວທຽມ.
3. ດຳເນີນການວິເຄາະການປ່ຽນແປງ.
4. ເຮັດບົດລາຍງານຜົນໄດ້ຮັບໃຫ້ຄະນະຜູ້ບໍລິຫານປ່າສະຫງວນ.

3.2. ການກວດກາຕິດຕາມການຈຸດປ່າ ຈາກລະບົບຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນໄຟປ່າ ແບບໂມດິດ.

ການລັກລອບຕັດໄມ້ໃນເຂດຫວງຫ້າມ

ການກວດກາຕິດຕາມໄຟປ່າ ແມ່ນເຮັດໄດ້ແບບບໍ່ເສຍຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ເຂົ້າຫາຂໍ້ມູນໄດ້ງ່າຍ ດ້ວຍລະບົບພາບຖ່າຍທາງໄກ (Remote sensing) ແລະ ເຕັກໂນໂລຢີທາງລະບົບ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທາງພູມມິສາດ (GIS) ທີ່ໃຫ້ການບໍລິການຈາກດາວທຽມໂມດິດສ໌ (MODIS) ທີ່ຕອບສະໜອງທາງດ້ານຈຸດເກີດໄຟໄໝ້ປ່າໃນທົ່ວໂລກ. ແຕ່ລະຈຸດທີ່ເກີດໄຟໄໝ້ປ່າແມ່ນປົ່ງບອກເຖິງຂະໜາດ 1 ກິໂລຕາແມັດ (ໂດຍປະມານ). ການກວດສອບໄຟປ່າໄດ້ ຈາກຂໍ້ມູນໂມດິດສ໌ (MODIS) ທີ່ຕິດຕັ້ງຈາກລະບົບດາວທຽມ 2 ໜ່ວຍ ໃຊ້ລະບົບເຊັນເຊີເພື່ອກວດສອບຕາມສະຖານທີ່ໄຟປ່າ.

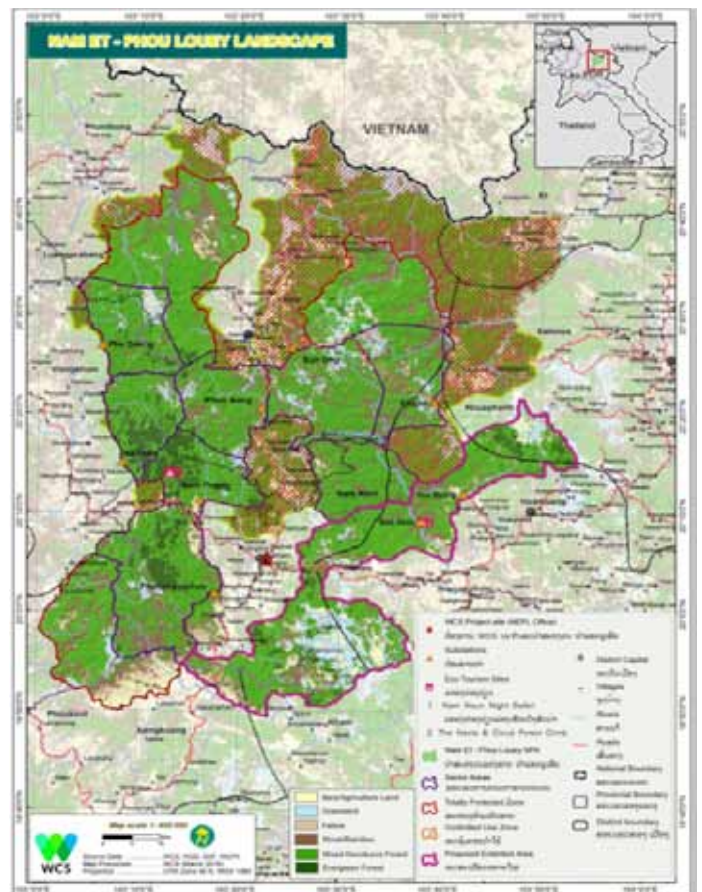
ຂັ້ນຕອນທີ່ດຳເນີນການກວດສອບໄຟໄໝ້ປ່າ ປະຈຳເດືອນ ມີດັ່ງລຸ່ມນີ້:

1. ຊອກເອົາຂໍ້ມູນໄຟໄໝ້ປ່າຈາກຖານຂໍ້ມູນໂມດິດສ໌ (FIRM MODIS).
2. ເຮັດແຜນທີ່ ແລະ ວິເຄາະສະຖານທີ່ເກີດໄຟປ່າ.
3. ເຮັດບົດລາຍງານຜົນໄດ້ຮັບສົ່ງໃຫ້ ຫົວໜ້າປ່າສະຫງວນ.

3.3. ການຈຳແນກປະເພດປ່າ ເພື່ອປະເມີນຄວາມບົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້

ການຈຳແນກປະເພດປ່າ ເພື່ອປະເມີນຄວາມບົກຫຸ້ມ ຂອງປ່າໄມ້ ຢູ່ປ່າສະຫງວນ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ ຄັ້ງຫຼ້າສຸດ ແມ່ນປີ 2013, ໂດຍປະຕິບັດຕາມ ການຈຳແນກ ປະເພດປ່າ ແຫ່ງຊາດລາວ ທີ່ໃຊ້ຕາມກອງສຳຫຼວດ ແລະ ວາງແຜນປ່າໄມ້. ໃນປະຈຸບັນ ກອງສຳຫຼວດ ແລະ ວາງແຜນປ່າໄມ້ ກຳລັງດຳເນີນ ການປະເມີນ ຄວາມບົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ທົ່ວປະເທດ, ຄາດວ່າຈະສຳເລັດໃນທ້າຍປີ 2017. ປະເພດປ່າທີ່ມີການຈຳແນກ ໃນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ ມີຄື:

- ດິນກະສິກຳ, ດິນປອກໂລ້ນ ຫຼື ພື້ນທີ່ໄຟໄໝ້ (ພື້ນທີ່ໄຮ່ເນີນສູງ ແລະ ທົ່ງພຽງ ລວມມີ ທົ່ງນາ, ໄຮ່ເຂົ້າ ແລະ ພື້ນທີ່ປູກສາລີ).
- ປ່າເລົ່າ (ພື້ນທີ່ປ່າເລົ່າ 4 ປີລົງມາ ຫຼັງຈາກທີ່ຍຸດເຊົາຈາກການຜະລິດກະສິກຳ (ເຮັດໄຮ່).
- ທົ່ງຫຍ້າ (ທົ່ງຫຍ້າ ເທິງພູພຽງ ແລະ ພື້ນທີ່ສູງຊັນ).
- ປ່າໄມ້ຝຸ່ມ/ປ່າໄມ້ປ່ອງ (ປ່າເລົ່າທີ່ມີອາຍຸຫຼາຍກວ່າ 4 ປີ ຫຼັງ ຈາກທີ່ຍຸດເຊົາຈາກການຜະລິດກະສິກຳ (ເຮັດໄຮ່), ແລະ ປ່າໄມ້ປ່ອງຖາວອນ).
- ປ່າປະສົມທີ່ມີຄວາມໜາແໜ້ນຕ່ຳ (ຄວາມໜາແໜ້ນຊັ້ນເຮືອນຍອດ ກວມເອົາຫຼາຍກວ່າ 20% ລວມມີຕົ້ນໄມ້ນ້ອຍ ແລະ ປະສົມປະສານກັນກັບປ່າໄມ້ປ່ອງ).
- ປ່າປະສົມ-ທີ່ມີຄວາມໜາແໜ້ນສູງ (ມີຕົ້ນໄມ້ໃຫຍ່ຫຼາຍ ແລະ ປ່າໄມ້ປ່ອງໜ້ອຍ).
- ປ່າດົງດິບ (ປ່າທີ່ມີຄວາມໜາແໜ້ນສູງ ປະກອບດ້ວຍຕົ້ນໄມ້ໃຫຍ່).

ການຈຳແນກປະເພດປ່າ ໃນປັດຈຸບັນ ຢູ່ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ

ຂະບວນການຈຳແນກປະເພດປ່າ ແມ່ນການເຮັດວຽກກັບ ພາບຖ່າຍດາວທຽມ ດ້ວຍການນຳໃຊ້ ໂປຼແກຼມຈີໂອເອສ໌ (GIS) ແລະ ນຳໃຊ້ໂປຼແກຼມອື່ນເຂົ້າຊ່ວຍໃນ ການວິເຄາະ. ຜົນຂອງການປະເມີນ ແມ່ນຈະອອກມາເປັນຂໍ້ມູນ ຈີໂອເອັດສ໌ GIS.

4. ຂໍສະຫຼຸບ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້

ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ໃນບົດສະຫຼຸບຫຍໍ້ນີ້ແລ້ວວ່າ ວຽກງານກວດກາຕິດຕາມ ແມ່ນອົງປະກອບທີ່ເປັນສູນກາງ ຂອງການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ທີ່ມີປະສິດທິພາບ (ການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນທີ່ມີຄວາມລະອຽດສົມບູນ). ຖ້າຫາກບໍ່ມີການກວດກາຕິດຕາມ ກໍ່ເປັນການຍາກ ສໍາຫຼັບຄະນະຜູ້ບໍລິຫານປ່າສະຫງວນ ທີ່ຈະເຂົ້າໃຈວ່າກິດຈະກຳການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໄປນັ້ນມີຜົນໄດ້ຮັບຄືແນວໃດ, ໄດ້ບັນລຸຕາມຈຸດປະສົງຫຼືບໍ່ ໂດຍສະເພາະ ກໍ່ແມ່ນຜົນໄດ້ຮັບທາງດ້ານການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາຜືນທີ່ປ່າໄມ້ທີ່ສໍາຄັນ.

ໃນໄລຍະ 14 ປີທີ່ຜ່ານມາ ພວກເຮົາສາມາດ ສະຫຼຸບ ແລະ ຖອດຖອນບົດຮຽນໄດ້ດັ່ງນີ້:

- ການກວດກາຕິດຕາມທັງໝົດທີ່ຈະໄດ້ດໍາເນີນການ ທັງການກວດກາຕິດຕາມຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ທັງສອງຢ່າງນີ້ ຈະຕ້ອງເຊື່ອມໂຍງໂດຍກົງກັບການບັນລຸຈຸດປະສົງໃນການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ແລະ ຕ້ອງລາຍງານ ໃຫ້ຄະນະຜູ້ບໍລິຫານປ່າສະຫງວນ ຮູ້ເຖິງປະສິດທິພາບຂອງກິດຈະກຳ ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ.
- ລະບົບການກວດກາຕິດຕາມ ຕ້ອງສາມາດສະໜອງຂໍ້ມູນໃຫ້ ຄະນະຜູ້ບໍລິຫານປ່າສະຫງວນ ໄດ້ຢ່າງວ່ອງໄວ ແລະ ທັນກັບ ເວລາ ທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຄຸ້ມຄອງໄດ້ທັນເຫດການ ເພື່ອແກ້ໄຂໄພຂົ່ມຂູ່ໃນປະຈຸບັນ ແລະ ທີ່ເກີດຂຶ້ນ ໃໝ່ໆໃນອະນາຄົດ.
- ວຽກງານກວດກາຕິດຕາມຊີວະນາໆພັນ ທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມັກຈະອົງໃສ່ຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຢູ່. ວຽກງານກວດກາຕິດຕາມຄວນໄດ້ຮັບການອອກແບບໃຫ້ລະອຽດຮອບຄອບທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອຄໍານຶງເຖິງໃນເວລາທີ່ມີທຶນຈໍາກັດ, ແຕ່ປ່າສະຫງວນຍັງຄົງໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນທີ່ສໍາຄັນ ກ່ຽວກັບການກະຈາຍຢູ່ ຂອງປະຊາກອນສັດປ່າ, ຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ການກະຈາຍຂອງໄພຂົ່ມຂູ່.
- ວຽກງານປະເມີນ ການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ ແລະ ການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ ຄວນໃຫ້ມີກອບເວລາ ແລະ ວິທີການ ໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ - ລາຍຈ່າຍຈະຫຼຸດລົງ ກັບຜົນໄດ້ຮັບທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ເພາະເຮົາສາມາດນໍາໃຊ້ພາບຖ່າຍດາວທຽມໄດ້ແບບບໍ່ ໄດ້ເສຍເງິນ (ຼື).

ສ້າງໂດຍ:

ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ ແລະ ອົງການອະນຸລັກສັດປ່າປະຈຳລາວ

ຈັດພິມຄັ້ງທຳອິດໃນ ປີ 2017
ຈັດພິມຄັ້ງທີ່ສອງໃນ ປີ 2018

ສົນໃຈຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມກະລຸນາຕິດຕໍ່ຫາຫ້ອງການອົງການອະນຸລັກສັດປ່າປະຈຳລາວ

ເວັບໄຊ: <https://programs.wcs.org/laos/>
www.NamEt.org

ຮູບພາບໂດຍ: ອົງການອະນຸລັກສັດປ່າ ປະຈຳ ສປປ ລາວ/ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ, ອາຈຸສັນ ຣາດສະຝົນ, ອານີຕ່າ ບູຊາ

ສະໜັບສະໜູນໂດຍ:

AFD

KFW

